

SLAPPE BODEM

sterke samenwerking

Geacht Statenlid,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing in Provinciale Staten! Wellicht komt uw partij in de positie om een coalitie te vormen, wellicht helpt u uw provincie besturen vanuit de oppositie. In beide gevallen vraag ik uw aandacht voor het thema **BODEMDALING**. Ik reik u met deze brief graag een aantal suggesties aan die u kunt benutten in de komende vier jaar als Statenlid of voor het coalitieprogramma als u daarvoor in de positie bent.

LEEFOMGEVING ONDER DRUK

Bodemdaling zorgt in het westen en noorden van Nederland voor schade aan infrastructuur, openbare ruimte, funderingen van gebouwen en voor uitstoot van broeikasgassen. Dit gaat provincies direct aan: hoge kosten voor aanleg, beheer en onderhoud van infrastructuur, de woningbouw-opgave die veel op slappe bodems zal terechtkomen en het tegengaan van uitstoot van broeikasgassen uit veenweidegebieden. Door klimaatverandering neemt de snelheid en overlast door bodemdaling ook nog eens toe. Dit zet de kwaliteit van dorpen, steden en het landelijk gebied onder druk. Provincies doen er daarom goed aan om bodemdaling en de gevolgen ervan te erkennen en tegen te gaan.

WATER EN BODEM STUREND

Het Rijk heeft aan provincies gevraagd om op basis van onder meer het principe 'water en bodem sturend' de ruimtelijke puzzel te gaan leggen voor de toekomstige ontwikkeling van Nederland. Dit is een grote omslag

in de ruimtelijke ordening, waar vaak het water- en bodemsysteem werd aangepast aan de gewenste functie. Het tegengaan van bodemdaling is direct gekoppeld aan het uitgangspunt 'water en bodem sturend'. Het is aan provincies om in samenwerking hieraan concrete en effectieve maatregelen te verbinden.

OPLOSSINGEN

In de laatste vier jaar is het inzicht versterkt dat de aanpak van bodemdaling urgent is. Gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk werken daarom samen met kennisinstituten, bedrijven en inwoners aan oplossingen, onder meer met het Platform Slappe Bodem (PSB) en het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF).

Er is veel kennis aanwezig op het gebied van bodemdalingsbestendig aanleggen en beheren van infrastructuur. Ook voor de toekomst van de landelijke gebieden die met bodemdaling te kampen hebben, is en wordt veel onderzoek gedaan en is kennis aanwezig. Provincies spelen een rol in het beschikbaar stellen van deze kennis en het effectief toepassen ervan.

Ook interessant:

op 19 juni en 3 juli 2023 in de avond organiseren wij speciaal voor Staten- en waterschapsleden twee webinars over bodemdaling, oorzaken, gevolgen en aanpak. U bent van harte welkom! Ga hiervoor naar www.slappebodem.nl

Online en in de bijlage vindt u de infographic 'Bodemdaling remmen we samen' met een overzicht van de problematiek en de aanpak.

VEENWEIDEN EN KLEIGEBIEDEN

Bodemdaling zal zowel in de veenweiden als in de kleigebieden geminimaliseerd moeten worden om veiligheid en beheer op lange termijn te verzekeren.

Veenweidegebieden zullen, om bodemdaling en daarmee de uitstoot van

broeikasgassen terug te dringen, in de toekomst natter moeten worden, waardoor ze minder geschikt worden voor agrarisch gebruik. Provincies, waterschappen en gemeenten geven in gebiedsprocessen samen met bewoners en bedrijven invulling aan de doelstellingen die door het Rijk zijn vastgesteld. Daarbij hebben de provincies het voortouw. Door nauwe samenwerking, het stimuleren van onderzoek en de toepassing van innovaties en lokale gebiedskennis, spelen provincies een cruciale rol in het vinden van nieuw perspectief voor de bewoners en gebruikers van veenweidegebieden.

Ook in kleigebieden zijn problemen met bodemdaling, die leiden tot schade aan gewassen en gebouwen. Ingrepen in de waterhuishouding en het landgebruik zijn soms nodig. Deze gebieden zijn niet altijd goed in beeld, maar verdienen aandacht.

Bij het opstellen van de provinciale plannen voor landelijk gebied is het aan te raden de uitvoering te koppelen aan personele capaciteit, ook bij gemeenten en waterschappen. Krapte staat een goede invulling van de betrokkenheid en inhoudelijke inbreng van gebiedskennis in de weg.

BOUWOPGAVE

Nieuwbouw

Door bodemdalingsbestendig te bouwen en gebruik te maken van lichtgewicht ophogetechnieken, is bouwen op slappe bodem goed mogelijk. Zo kunnen we ervoor zorgen dat er op een duurzame manier gebouwd kan worden, zonder daarbij een probleem voor de toekomst te creëren. Er is inmiddels veel kennis opgebouwd en er zijn nieuwe technieken ontwikkeld. Het is van belang deze kennis ook toe te passen en verder te gaan met het ontwikkelen van innovaties. Provincies hebben een rol in het aanwijzen van de plekken waar het water- en bodemsysteem geschikt is voor bebouwing. Waar dit niet zo is en er toch gebouwd moet worden om andere redenen, kunnen provincies mede met gemeenten en waterschappen de randvoorwaarden bepalen waar-

binnen bebouwing mogelijk is. Zo worden bouwers gestimuleerd om duurzame keuzes te maken voor de langere termijn. Hierbij is de levenscycluskosten-benadering een sterk instrument.

Bestaande bebouwing

Voor het oplossen van het woningtekort is niet alleen nieuwbouw van belang, maar ook het behoud van de bestaande woningen, kwalitatief en kwantitatief. Hier speelt bodemdaling een andere rol dan bij nieuwbouw en moet de koppeling gezocht worden met de energietransitie en klimaatadaptatie, waarbij provincies met gemeenten optrekken. Speciale aandacht is nodig voor verdroging (grondwater) en de gevolgen voor funderingen van oudere gebouwen, ook in de bebouwingslinten in het landelijk gebied. Eigenaren kunnen worden ondersteund bij funderingsherstel en preventie van funderingschade. Provincies kunnen gemeenten ondersteunen bij het (actieve) grondwaterpeilbeheer. Daarvoor is voldoende aanvoer van oppervlaktewater nodig. Ook kunnen provincies gemeenten ondersteunen bij het bodemdalingsbestendig en klimaatadaptief maken van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door een actieve rol in de werkregio's van het Delta-programma Ruimtelijke Adaptatie en het stimuleren van kennisontwikkeling en -beschikbaarheid.

SAMENWERKING

Om schade te voorkomen, is een integrale, nationale aanpak nodig waarin alle overheidslagen, maar ook inwoners en bedrijven, een rol

hebben. Bodemdaling is een nationale problematiek, die nationaal aangepakt moet worden. Geen enkele overheidslaag heeft de sleutel tot de oplossing. Het vergt samenwerking om bodemdaling onder controle te krijgen. Het is voor de provincie dan ook van belang om met alle partijen in gesprek te zijn en te blijven over de gedeelde verantwoordelijkheid.

Het Platform Slappe Bodem (PSB) kan hier een rol in spelen. Het PSB is een netwerksamenwerking van 23 gemeenten, 6 waterschappen en 2 provincies. Het doel van deze samenwerking is om bodemdaling in bebouwde en landelijke gebieden duurzaam en betaalbaar onder controle te krijgen en waar mogelijk te stoppen.

Daarnaast kunt u terecht bij het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF). In het document [wiekawatdoen.pdf](#) (ook bijgevoegd) staan concrete suggesties voor het provinciale beleid en coalitieprogramma.

Zoals gezegd organiseert het PSB, samen met het KBF, op 19 juni en 3 juli 2023 in de avond webinars voor Staten- en waterschapsleden over bodemdaling, oorzaken, gevolgen en aanpak. Deelname is gratis. Ga voor meer informatie naar www.slappebodem.nl

Tot slot nodig ik u alvast van harte uit om deel te nemen aan het Nationaal Congres Bodemdaling, dat op 16 november 2023 in Amsterdam zal plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,

Michel Kluijver van der Laan
voorzitter Platform Slappe Bodem

Download voor meer verdieping

Klik op onderstaande regels om te downloaden:

- [Wie kan wat doen](#)
- [Infographic bodemdaling remmen we samen](#)
- [Illustratie wegen op slappe bodem](#)

AAN DE SLAG MET SLAPPE BODEM

Impact

Aanpak

Dalende (veen)bodem landelijk gebied, uitstoot broeikasgassen

- Waterpeilen verhogen of niet meer indexeren
- Waterinfiltratie faciliteren
- Water bergen en aanvoer verzekeren
- Onderbemalingen tegengaan
- Passend landgebruik stimuleren
- Meer kennis ontwikkelen over bodemdaling en oplossingen
- “Klei in veen” stimuleren

Funderingsproblematiek landelijk gebied

- (Grond)waterpeilen op hoogte houden
- Hoogwatervoorziening realiseren en onderhouden waar proportioneel
- Eigenaren betrekken bij peilbesluiten

Droogte

- Water bufferen in natte tijden
- Wateraanvoer verzekeren
- Waterpeilen verhogen
- Natuur/veenweiden hoog in de verdringingsreeks houden
- (Grond)wateronttrekkingen reguleren en beperken

Woningbouw (nieuwbouw)

- Grenzen (grond)watersysteem in beeld brengen
- Kennis en advies inbrengen in planproces
- Innovatief en klimaatbestendig bouwen stimuleren

Gebiedsprocessen

- Kennis en advies over watersysteem inbrengen
- Passend landgebruik stimuleren

Bestaande bebouwing

- Actieve rol in stedelijk waterbeheer in samenwerking met gemeente en bewoners
- Aanvoer van water verzekeren
- Klimaatadaptieve en lichtgewicht inrichting van de openbare ruimte stimuleren
- Water bergen
- Kennis over watersysteem inbrengen

Infrastructuur

- Lichtgewicht materialen gebruiken
- Levenscycluskostenbenadering toepassen

Dalende (veen)bodem landelijk gebied, uitstoot broeikasgassen

- Doelen bodemdaling/klimaatkoord prioriteren in gebiedsprocessen
- Kennis over water- en bodemsysteem beschikbaar stellen
- Landgebruik aanpassen

Funderingsproblematiek landelijk gebied

- Grondwateronttrekkingen reguleren en beperken

Droogte

- Natuurgebieden inrichten
- Landgebruik aanpassen, sponswerking bodem herstellen
- Grondwateronttrekkingen reguleren en beperken
- Buffergebieden waterberging aanwijzen

Woningbouw (nieuwbouw)

- Voorwaarden water- en bodemsysteem inbrengen en/of vastleggen in verordening
- Gebieden aanwijzen
- Maatregelen klimaatadaptatie en bodemdaling stimuleren
- Kennis over water- en bodemsysteem inbrengen

Gebiedsprocessen

- Perspectief voor landbouw/landgebruik ontwikkelen
- Kennis over water- en bodemsysteem inbrengen
- Bodemdaling op agenda houden

Bestaande bebouwing

- Maatregelen klimaatadaptatie en bodemdaling stimuleren
- Kennis over water- en bodemsysteem inbrengen
- Kennisdelen tussen regio's stimuleren/faciliteren
- Ruimte voor maatregelen reserveren
- Toepassing levenscycluskostenmethode stimuleren (ook in financieel toezicht)

Infrastructuur

- Toepassen lichtgewicht of gefixeerde constructie
- Toepassen levenscycluskostenmethode
- Toepassen kennis over water- en bodemsysteem

Voor uitgebreide informatie over bodemdaling en funderingen verwijzen wij u graag naar [deze website](#).

Klik hier voor aanvullende informatie over wetten en verantwoordelijkheden.

SLAPPE BODEM
sterke samenwerking